

Vstúpte, prosím...

Keď som v novembri minulého roku dostala pozvánku na výstavu rodinných bábkových divadielok do Bibiany, medzinárodného domu umenia pre deti v Bratislave, vynoril sa mi obraz z môjho detstva. Bolo to asi roku 1944, keď do dediny prišiel pán Stražan so svojim bábkovým divadlom a v humne mojej starej mamy nám deťom zahral očarujúce hry s nezabudnuteľným Gašparkom. Boli to zážitky, na ktoré som nezabudla doteraz, a aj preto ma pozvánka potešila. Predsa sa našiel niekto, koho Gašparko inšpiroval ešte viac, až tak, že mu venoval nespočetné množstvo hodín, aby ho teraz, po polstročí pripomenul našim vnúčatám. Pán Ing. Rymarenko, jeho zbierka rodinných bábkových divadielok zaujala malých i veľkých. Očarení pozorujú, pozerajú, čo všetko zozbieral, zachoval, aby očarovalo ďalej.

Pán Rymarenko, súvisí váš záujem o domáce bábkové divadielka s vašim povolanim? Ako a kedy vznikol váš záujem?

Je dosť zložitá odpovedať na túto otázku. Záujem o moje povolanie i o bábkové divadlo vznikali už v detstve. Ako chlapec staval som letecké modely vlastnej konštrukcie. Získal som i československý rekord v prelete modelom vetroňa na vzdialenosť 32 kilometrov. Popritom som maloval, modeloval bábkky, hral bábkové

divadlo rodinné i spolkové.

Kedy sa začala táto ušľachtilá aktivita?

Aktívne som začal hrať bábkové divadlo keď som mal štrnásť rokov. Bolo to v Banskej Bystrici a roku 1945, keď som odišiel študovať na priemyselnú školu v Bratislave, hrával som i tu v sokolovni. Roku 1951 som bol spoluzakladateľom bábkového súboru Radosť. Po roku činnosti v súbore stal som sa jeho vedúcim, režisérom, výtvarníkom, hercom, slovom dievčaťom pre všetko. Roku 1956 som sa vrhol na rekonštrukciu suterénnych miestností kaviarne na Suchom Mýte na bábkové divadlo. Roku 1959, keď sa v divadle začalo hrať, možno povedať, že v čase svojho vzniku to bolo jediné divadlo na Slovensku na špičkovej úrovni. Po mojom odchode roku 1962 postupne zaniklo.

No a to bol zlom v mojej aktívnej činnosti, ktorá prešla na zberateľskú. Bábkové ochotnícke divadlo sa začalo hodnotiť z marxistického pohľadu a zverejňovalo sa množstvo poloprávdy. To ma podnietilo intenzívne pátrať po starých materiáloch. Vyhľadával som staré bábkové divadlá, pamätníkov, pričom som sa zameriaval na rodinné bábkové divadlá, pretože tieto zohrali v období I. republiky významnú osvetovú úlohu. Na Slovensku sme mali asi 800 bábkových divadiel.

Tento údaj je iba orientačný, pretože podľa tvrdenia Osvetového zväzu v Bratislave mnohé divadlá nedali v rámci statistiky potrebné údaje. Možno povedať, že takmer v každej ľudovej škole bolo rodinné divadlo pre cca 25 cm bábkky, dokonca i na kopaniciach na Orave a Spiši.

Po vzniku republiky bola to zásluha českej pedagogickej inteligencie, ktorá doniesla tradíciu rodinného divadla na slovenský vidiek, a potom neskôr v 30. rokoch mladá nastupujúca inteligencia pedagógov sa zaradila do tejto činnosti a rozšírila bábkové divadlo do všetkých kútov Slovenska. Hrali sa nielen predstavenia pre deti, ale aj pre dospelých. Veď inej divadelnej kultúry na vidieku nebolo. Výnimkou boli divadelné ochotnícke súbory vo väčších obciach a mestách.

Čo, prípadne koho považujete za najväčšieho rozširovateľa?

Rodinné bábkové divadlo v Československu sa rozšírilo najmä zásluhou bábkarskej firmy v Čechách. Predovšetkým to bola Fa Münzberg založená r. 1900, ktorej činnosť sa postupne vyvíjala a dodávala všetko, čo bábkové divadlo potrebovalo. Ďalšie firmy boli Modrý a Žanda, neskôr Pisařová, potom nakladateľstvá Štorch syn a Vílínek. Popri nich bolo ešte niekoľko menších výrobcov, ktorí vyrábali len pre určitý región.